

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U100386

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-03-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гахраманова Малахат Джаміль кизи

2. Gahramanova Malahat Dzhamil kyzy

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 091

Назва наукової спеціальності: Біологія. Біологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 03-03-2021

Спеціальність за освітою: Мікробіологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.001.101

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, Київська обл., 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, Київська обл., 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.45.05, 76.31.31.05

Тема дисертації:

1. Імуномодуляторні властивості збору лікарських рослин з гепатопротекторною, жовчогінною на протизапальною дією
2. Immunomodulatory properties of polyherbal composition with hepatoprotective, choleric and anti-inflammatory action

Реферат:

1. Дисертанткою, сумісно зі співробітниками Медичного центру «Наргіз» (Республіка Азербайджан) розроблено і запатентовано збір лікарських рослин з гепатопротекторною, жовчогінною та протизапальною дією для застосування у формі фіточаю (декоктю). До складу препарату увійшли лікарські рослини з доведеними багаторічним застосуванням у медичній практиці антиоксидантними, протизапальними, холеретичними та холелітичними властивостями: спориш звичайний (*Polygonum aviculare* L.), звіробій звичайний (*Hypericum perforatum* L.), календула або нагідки лікарські (*Calendula officinalis* L.), кульбаба лікарська (*Taraxacum officinale* Wigg.), безсмертник або цмин піщаний (*Helichrysum arenarium* L.), ромашка лікарська (*Matricaria recutita* L.), м'ята перцева (*Mentha piperita* L.). Унікальним новим компонентом

препарату є рослинна сировина портулаку городнього (*Portulaca oleracea* L.) – рослини, виключними властивостями якої є високий вміст поліненасичених омега-3 жирних кислот, що володіють широким спектром біологічної дії, у т.ч. протизапальними, антиоксидантними, гепатопротекторними та імуномодуляторними властивостями. Якісний фітохімічний аналіз фітопрепарату виявив у його складі водорозчинні та водонерозчинні фенольні сполуки, алкалоїди, значну кількість флавоноїдів, таніни, кумарини, серцеві глікозиди та сапоніни. За результатами кількісного фітохімічного аналізу досліджуваного збору встановлено, що концентрація танінів становить 0.334 ± 0.051 мг еквіваленту катехіну/г сухої речовини, водонерозчинних та водорозчинних фенольних сполук – 0.165 ± 0.027 мг еквіваленту галової кислоти /г сухої ваги, флавоноїдів – 16.114 ± 1.068 мг еквіваленту рутину/г сухої речовини. За результатами аналізу жирнокислотного профілю збору лікарських рослин з гепатопротекторною, жовчогінною та протизапальною дією встановлено, що переважаючою полінасиченою жирною кислотою є пальмітинова кислота з концентрацією 7.04 мг/г сухої ваги збору. На другому місці серед полінасичених жирних кислот є стеаринова кислота з концентрацією 2.36 мг/г сухої ваги збору. Водний екстракт досліджуваного лікарського збору містить також 4 поліненасичених жирних кислоти: (Z, Z) -9,12-октадекадієнову (цис-лінолеву) кислоту в концентрації 11,46 мг/г сухої речовини збору, (Z, Z, Z) -9,12,15-октадекатрієнову (альфа-лінолеву) кислоту – 10,61 мг / г сухої речовини збору, (Z) -9-октадецєнову (олеїнову) кислоту – 4,87 мг / г і невелику кількість (Z) -11-октадецєнової (цис-вакцєнової) кислоти. Уперше встановлено особливості жирнокислотного профілю рослинної сировини портулаку городнього, що росте на території району Товуз-Газах Республіки Азербайджан, які полягають у відсутності у його складі пальмітолеїнової кислоти – мононенасиченої жирної кислоти, яка має ліпокіноподібні імуномодуляторні властивості протизапального характеру.

2. A composition of medicinal plants with hepatoprotective, choleric and anti-inflammatory action for the use in the form of herbal tea (decoction) was developed by the author of thesis in cooperation with her collaborators from Nargiz Medical Center (Republic of Azerbaijan). The preparation includes medicinal plants with proven antioxidant, anti-inflammatory, choleric and cholelitic properties: knotweed (*Polygonum aviculare* L.), St. John's wort (*Hypericum perforatum* L.), calendula (*Calendula officinalis* L.), dandelion (*Taraxacum officinale* Wigg.), immortelle or cumin (*Helichrysum arenarium* L.), chamomile (*Matricaria recutita* L.) and peppermint (*Mentha piperita* L.). A unique additional component of the preparation is vegetable raw material of common purslane (*Portulaca oleracea* L.) – a plant whose exceptional property is the high content of poly unsaturated omega-3 fatty acids, which have a wide spectrum of biological action, including anti-inflammatory, antioxidant, hepatoprotective and immunomodulatory properties. Qualitative phytochemical analysis of studied phytopreparation revealed water-soluble and water-insoluble phenolic compounds, alkaloids, a significant amount of flavonoids, tannins, coumarins, cardiac glycosides and saponins. According to the results of quantitative phytochemical analysis, it was found that the concentration of tannins is 0.334 ± 0.051 mg of catechin equivalent / g of dry weight, water-insoluble and water-soluble phenolic compounds – 0.165 ± 0.027 mg of gallic acid equivalent / g of dry weight, and flavonoids – 16.114 ± 1.068 of routine equivalent / g of dry weight. According to the results of fatty acid profiling of studied phytopreparation, it was found that the predominant polyunsaturated fatty acid is palmitic acid with a concentration of 7.04 mg / g dry weight. The second most common polyunsaturated fatty acids is stearic acid with a concentration of 2.36 mg / g dry weight. The aqueous extract of the studied phytopreparation also contains 4 polyunsaturated fatty acids: (Z, Z) -9,12-octadecadienoic (cis-linolenic) acid at a concentration of 11.46 mg / g dry weight, (Z, Z, Z) -9, 12,15-octadecatrienic (alpha-linolenic) acid – 10,61 mg / g of dry weight, (Z) -9-octadecenoic (oleic) acid – 4,87 mg / g and a small amount of (Z) -11- octadecenoic (cis-vaccenic) acid. For the first time, the distinctive feature of the fatty acid profile of vegetable raw material of purslane growing in the Tovuz-Quazakh district of the Republic of Azerbaijan was established: the presence of a small amount of palmitoleic acid – monounsaturated fatty acid, which possesses lipokine-like anti-inflammatory immunomodulating activity. For the first time it was found that the studied composition of medicinal plants in the form of herbal tea exerts anti-inflammatory immunomodulatory effect in vivo in patients with chronic cholecystitis and minimize the manifestations of systemic inflammation regardless of age, sex and the presence or absence of cholelithiasis.

Herbal tea consumption for 45 days is accompanied by normalization of biochemical indicators of liver function: reduction to reference values of elevated serum levels of cholesterol, ALT, AST and unconjugated bilirubin. A more pronounced effect of normalization of biochemical indices was registered in patients with calculous form of the disease. Hemogram parameters, which indicate the presence of a systemic inflammatory process in patients with chronic cholecystitis (leukocytosis, significantly elevated ESR, moderate leukocyte left shift) are completely normalized even after the 30 days of phytopreparation consumption. The systemic anti-inflammatory immunomodulating effect of the studied polyherbal composition was proven by the normalization of the neutrophil-to-lymphocyte ratio, as well as by changes in the serum cytokine profile with a decrease in the concentration of interleukin 6 simultaneously with an increase in the concentration of interleukin 4. It has been proved for the first time that the use of a polyherbal composition with hepatoprotective, choleric and anti-inflammatory action in the form of herbal tea helps to restore exhausted patrol function of circulating neutrophils. Polyherbal tea consumption is accompanied by transitory slight elevation of the levels of total and active form of MPO in blood plasma. Normalization of laboratory parameters was accompanied by the improvements in clinical outcome in 77.6% of participants (59 patients) as was confirmed by the results of ultrasonography and patient surveys. Clinical deterioration and/or adverse effects were not detected.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сківка Лариса Михайлівна

2. Skivka Larysa Mykhailivna

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Надія Володимирівна
2. Boiko Nadiia Volodymyrivna

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гаврилюк Анна Мирославівна
2. Havryliuk Anna Myroslavivna

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дворщенко Катерина Олександрівна
2. Dvorshchenko Kateryna Oleksandrivna

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сенчило Наталія Василівна

2. Senchylo Nataliia Vasylivna

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Савчук Олексій Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Савчук Олексій Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.